

Центр соціальних досліджень «СОФІЯ»

Тел. (095) 095-92-23
<http://www.sofia.com.ua>

«Суспільні настрої: основні тренди»

Центр соціальних досліджень «СОФІЯ» з 1 по 10 грудня 2017 року провів опитування населення у всіх адміністративних областях України. У Донецькій та Луганській областях опитування проводилося на підконтрольній території. У Криму опитування не проводилося.

Всього було опитано 2006 респондентів віком від 18 років і старше. Вибірка опитування репрезентує доросле населення України за основними соціально-демографічними ознаками. Метод опитування – індивідуальне інтерв'ю («віч-на-віч») за місцем проживання респондента (на дому). Статистична похибка не перевищує 2,2%.

Грудень 2017 р.

Основні результати опитування
(повні формулювання питань та одномірні розподіли
відповідей на питання див. у кінці прес-релізу)

Криза перспективи. Джерела непокоєння громадян

Українські громадяни переважно негативно сприймають розвиток ситуації в країні, і той політичний курс, який проводить теперішня влада. Більшість (73,3%) опитаних з тою чи іншою впевненістю вважають, що влада веде країну у неправильному напрямі. Набагато менше (17,9%) тих, хто дотримується точки зору, що влада веде країну «однозначно у правильному напрямі» або «скоріше у правильному напрямі». (Не визначилися з відповіддю – 8,8% опитаних).

Припинення війни і встановлення миру на Донбасі українські громадяни сприймають як найбільш нагальне питання сьогодення. Респондентів запитали, які із зазначених проблем непокоять їх особисто найбільше (потрібно було вказати три варіанти відповіді). Найчастіше респонденти вказували такі хвилюючі проблеми:

- Військові дії на Донбасі (вказали 68,9% опитаних);
- Зростання цін на продукти харчування та житлово-комунальні послуги (58,1%);
- Корупція в державних органах влади (48,5%);
- Недоступність (дорожнеча) медичних послуг (35,9%);
- Політична нестабільність у країні (28,2%).

Слід відзначити, що до п'ятірки найгостріших проблем увійшла недоступність медичних послуг. Актуальність цієї проблеми почасти зумовлена прийняттям медичної реформи. Населення сприйняло її як легалізацію платності медичних послуг, як шлях до їх подорожчання.

Значна частина населення сьогодні живе у злиднях. Серед опитаних громадян 30,6% вказали, що коштів їм вистачає тільки на продукти харчування, а для 6,7% респондентів грошей не вистачає навіть на їжу. Значній частині населення (42,6% опитаних) доходів вистачає лише на харчування та дешеві товари повсякденного вжитку.

Українське суспільство у своїй більшості не приймає шлях силового розв'язання конфлікту на Донбасі. Дві третини (64,9%) опитаних негативно ставиться до можливості проведення активних бойових дій (наступу) з метою повернення ОРДЛО під контроль України. Силевий шлях підтримує 24,5% респондентів. (Не визначилися з відповіддю – 10,6% опитаних).

Оцінка діяльності влади

Населення вкрай невдоволене тим, як працює керівництво країни. Три чверті (76,0%) опитаних тою чи іншою мірою не схвалюють роботу Петра Порошенка на посаді Президента України. Позитивно оцінюють діяльність Порошенка («повністю схвалюють» або «скоріше схвалюють») 19,5% респондентів, причому «повністю схвалює» – лише 3,3%. (Не визначилися з відповіддю – 4,5% опитаних).

Дуже критично характеризується і діяльність Прем'єр-міністра. Роботу Володимира Гройсмана «категорично не схвалює» або «скоріше не схвалює» переважна більшість опитаних – 72,8%. Причому майже половина (46,5%) респондентів «категорично не схвалює» роботу глави уряду.

Роботу Голови Верховної Ради Андрія Парубія «категорично не схвалює» або «скоріше не схвалює» 75,9% опитаних.

Роботу Олександра Турчинова на посаді Секретаря РНБО України «категорично не схвалює» або «скоріше не схвалює» 76,0% опитаних.

Суспільний запит на оновлення влади

Криза довіри до влади породжує в суспільстві запит на її оновлення. Три чверті опитаних (74,1%) «однозначно згодні» або «скоріше згодні» з думкою, що в Україні необхідне якісне оновлення влади, у тому числі – оновлення депутатського складу Верховної Ради, а також зміна Президента. Не згодні з цією точкою зору – 17,2% респондентів (не визначилися з відповіддю – 8,7%).

Більшість громадян підтримує ідею проведення позачергових парламентських та президентських виборів. Серед опитаних 57,1% позитивно ставиться до пропозиції розпустити нинішню Верховну Раду і провести позачергові парламентські вибори. Не підтримує цю ідею – 30,4% респондентів (не визначилися з відповіддю – 12,5%).

Також більше половини респондентів (54,5%) підтримують пропозицію провести позачергові президентські вибори. Проти – 31,6% опитаних, не визначилися з відповіддю – 13,9%.

Переважна більшість українських громадян демонструє готовність брати участь у голосуванні, у разі проведення позачергових парламентських виборів. Зокрема, 49,2% респондентів вказали, що «обов'язково будуть голосувати». Крім того, 28,9% опитаних зазначили, що «точно не впевнені, але скоріше за все будуть голосувати».

Електоральні орієнтації

Якби на момент опитування відбувалися парламентські вибори (голосування за партійними списками), то **найкращі шанси подолати 5-відсотковий бар'єр мали б ВО «Батьківщина», Блок Петра Порошенка «Солідарність», «Опозиційний блок», Об'єднання «Самопоміч», Партія «За Життя», партія «Громадянська позиція», Радикальна партія Олега Ляшка, а також ВО «Свобода».**

Серед респондентів, які братимуть участь у виборах, мають намір проголосувати...

- за «Батьківщину» – 12,1% респондентів,
- за БПП «Солідарність» – 11,1%,
- за «Опозиційний блок» – 10,4%,
- за «Самопоміч» – 6,5%,
- за партію «За Життя» – 6,2%,
- за партію «Громадянська позиція» – 5,2%,
- за Радикальну партію Олега Ляшка – 4,7%,
- за партію «Свобода» – 3,7%.

Інші партії мають менше 2,0% прихильників (у кожному окремому випадку).

Новий політичний сезон виявився несприятливим для Радикальної партії Олега Ляшка. Чи не вперше після 2014 року під сумнівом виявилася спроможність «радикалів» подолати 5-відсотковий бар'єр. Порівняно з вереснем рівень електоральної підтримки партії знизився з 6,4 до 4,7% (серед респондентів, які голосуватимуть). Скорочення електорату РПЛ почасти пояснюється репутаційними видатками, яких нещодавно зазнала партія. Зокрема був зруйнований імідж Олега Ляшка як непримиримого борця з корупцією та ігровим бізнесом. Як відомо, Нацагенство з питань запобігання корупції планує перевірити обставини того, як О.Ляшко виграв у лотерею тричі підряд велику суму грошей.

Незважаючи на активність і радикалізм М.Саакашвілі, його партія «Рух Нових сил» не користується великою підтримкою населення. Цю партію мають намір підтримати тільки 1,7% респондентів, які голосуватимуть. **Багатьох українців лякає загроза дестабілізації ситуації в країні, можливість нового Майдану, який асоціюється з громадянським протистоянням, конфронтацією. Суспільний запит на оновлення влади в країні передбачає, що воно має відбутися в рамках легітимного електорального процесу, в рамках правових процедур.**

Якби на момент опитування відбувалися президентські вибори, то найкращі шанси вийти до другого туру мали б Петро Порошенко, Юлія Тимошенко та Юрій Бойко.

Серед респондентів, які братимуть участь у виборах, мають намір проголосувати...

- за П.Порошенка - 12,8%,
- за Ю.Тимошенко - 12,5%,
- за Ю.Бойка - 9,1%.

Рівень електоральної підтримки інших кандидатів складає менше 8,0% в кожному окремому випадку. Зокрема показник підтримки М.Саакашвілі становить 1,9%. **Його діяльність як політика сприймається скоріше як деструктивна, і не відповідає запиту суспільства на оновлення влади.**

Чимало респондентів (7,9%) висловили готовність підтримати на виборах Святослава Вакарчук. Однак, на думку авторів дослідження, цей показник скоріше характеризує довіру населення до С.Вакарчука як лідера громадської думки, як морального авторитету.

Як відомо, С.Вакарчук нещодавно заявив про відсутність у нього президентських амбіцій. **У випадку неучасті в президентських виборах С.Вакарчука, найкращі шанси вийти до другого туру президентських виборів збереже згадана трійка політиків – Петро Порошенко, Юлія Тимошенко та Юрій Бойко.**

Серед респондентів, які братимуть участь у виборах, мають намір проголосувати...

- за П.Порошенка - 12,8%,
- за Ю.Тимошенко - 12,8%,
- за Ю.Бойка - 9,2%.

Відсутність кандидатури С.Вакарчука у виборчому бюлетені істотно не позначається на показниках електоральної підтримки головних претендентів на посаду Президента України. За відсутності С.Вакарчука...

- зовсім не змінився рівень підтримки П.Порошенка та Ю.Бойка;
- показник Ю.Тимошенко збільшився лише на 0,3%;
- дещо зріс рівень підтримки А.Гриценка (6,1 до 6,8%), і це дозволило йому обійти в рейтингу В.Рабіновича;
- помітно збільшилася частка прихильників А.Садового (з 4,3 до 5,6%), що надало йому змоги піднятися в рейтингу вище О.Ляшка;
- істотно поліпшилися показники підтримки О.Тягнибока (з 2,0 до 2,8%) та Д.Яроша (з 1,3 до 2,1%).

Отже, якщо С.Вакарчук не балотуватиметься, це аж ніяк не вплине на шанси П.Порошенка, Ю.Тимошенко та Ю.Бойка вийти до другого туру президентських виборів. Симпатии Вакарчука потроху розподіляться між претендентами другого ешелону, однак це не дозволить їм наблизитися до лідерів електоральної підтримки, претендувати на вихід у другий тур.

Як вже відзначалося, в суспільній думці сформувався запит на якісне оновлення влади. **Дуже багато українців сприймають другу каденцію Президента Петра Порошенка як небажану перспективу.** Більшість опитаних (72,6%) «однозначно негативно» або «скоріше негативно» ставиться до того, щоби П.Порошенко переобирався на другий термін. Тою чи іншою мірою позитивно ставляться до такої перспективи 16,7% респондентів. (Для 7,1% респондентів байдуже, чи балотуватиметься П.Порошенко знову; не визначилися з відповіддю – 3,6%).

Одномірні розподіли відповідей на питання, %

Як Ви вважаєте, влада веде країну в правильному чи неправильному напрямі?

Однозначно в правильному напрямі	2,6
Скоріше в правильному напрямі	15,3
Скоріше в неправильному напрямі	30,6
Однозначно в неправильному напрямі	42,7
Важко відповісти	8,8

Які із зазначених проблем непокоять особисто Вас найбільше? Вкажіть три варіанти відповіді!
(Сума у стовпці перевищує 100%, оскільки респонденти могли вказати кілька варіантів відповіді)

Військові дії на Донбасі	68,9
Зростання цін на продукти харчування та житлово-комунальні послуги	58,1
Корупція в державних органах влади	48,5
Недоступність (дорожнеча) медичних послуг	35,9
Політична нестабільність у країні	28,2
Безробіття, скорочення виробництва	27,0
Зростання злочинності та проблема особистої безпеки громадян	10,4
Конфлікти (конфліктні відносини) із сусідніми державами	10,1
Загроза перебоїв із опаленням житла, подачею електроенергії та газу в зимовий період	4,6
Несвоєчасна виплата заробітної плати (заборгованість по зарплаті)	3,4
Інше	2,4
Жодне із вказаного	0,9
Важко відповісти	1,6

Як Ви оцінюєте роботу...

	Повністю схвалюю	Скоріше схвалюю	Скоріше не схвалюю	Зовсім не схвалюю	Важко відповісти
Петра Порошенка на посаді Президента України	3,3	16,2	27,0	49,0	4,5
Володимира Гройсмана на посаді Прем'єр-міністра України	4,1	17,3	26,3	46,5	5,8
Андрія Парубія на посаді Голови Верховної Ради	2,7	10,7	20,2	55,7	10,7
Олександра Турчинова на посаді Секретаря РНБО України	3,1	9,4	20,2	55,8	11,5

Чи згодні Ви з думкою, що в Україні необхідне якісне оновлення влади, у тому числі – оновлення депутатського складу Верховної Ради, а також зміна Президента?

Однозначно згоден	41,8
Скоріше згоден	32,3
Скоріше не згоден	11,7
Однозначно не згоден	5,5
Важко відповісти	8,7

Як Ви ставитесь до пропозиції розпустити нинішню Верховну Раду і провести позачергові парламентські вибори?

Підтримую	57,1
Не підтримую	30,4
Важко відповісти	12,5

Як Ви ставитесь до пропозиції провести позачергові президентські вибори?

Підтримую	54,5
Не підтримую	31,6
Важко відповісти	13,9

Якби найближчої неділі відбувалися вибори до Верховної Ради України, чи брали б Ви участь у голосуванні?

Обов'язково буду голосувати	49,2
Не впевнений, але, скоріше за все, буду голосувати	28,9
Не впевнений, але, скоріше за все, не буду голосувати	5,2
Не голосуватиму	13,3
Важко відповісти	3,4

Якби вибори до Верховної Ради відбулися найближчої неділі, а в бюлетень для голосування були внесені зазначені партії, за яку партію Ви проголосували б? Вкажіть один варіант відповіді!

	<i>Серед тих, хто «обов'язково буде голосувати» або «скоріше буде голосувати»</i>
Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»	12,1
Блок Петра Порошенка «Солідарність»	11,1
Партія «Опозиційний блок»	10,4
Об'єднання «Самопоміч»	6,5
Партія «За Життя»	6,2
Партія «Громадянська позиція»	5,2
Радикальна партія Олега Ляшка	4,7
Всеукраїнське об'єднання «Свобода»	3,7
Партія «Рух нових сил»	1,7
Партія «Українське об'єднання патріотів – УКРОП»	1,5
Партія «УДАР Віталія Кличка»	1,4
Аграрна партія України	1,4
Партія «Народний фронт»	1,2
Національний рух «Державницька ініціатива Яроша (ДІЯ)»	1,1
Соціал-демократична партія Сергія Капліна	0,8
Партія «Правий сектор»	0,8
Партія «Наш край»	0,7
Партія «Народний Контроль»	0,7
«Національний корпус»	0,6
Партія «Відродження»	0,6
«Громадсько-політична платформа Надії Савченко»	0,4
Комуністична партія України	0,4
Партія «Демократичний Альянс»	0,3
Організація Українських Націоналістів	0,3
«Союз лівих сил»	0,1
Партія «ОСНОВА»	0,1
«Український вибір»	0,0
Партія «Соціалісти»	0,0
Інша партія	4,6
Проголосую проти всіх	6,7
Важко відповісти	14,7

Якби найближчої неділі відбувалися президентські вибори, а до бюлетеня були включені зазначені кандидати, за кого Ви проголосували б? Вкажіть один варіант відповіді!

	<i>Серед тих, хто «обов'язково буде голосувати» або «скоріше буде голосувати»</i>
Петро Порошенко	12,8
Юлія Тимошенко	12,5
Юрій Бойко	9,1
Святослав Вакарчук	7,9
Вадим Рабінович	6,6
Анатолій Гриценко	6,1
Олег Ляшко	4,6
Андрій Садовий	4,3
Олег Тягнибок	2,0
Міхеїл Саакашвілі	1,9
Дмитро Ярош	1,3
Арсеній Яценюк	1,3
Віталій Кличко	1,2
Надія Савченко	1,0
Інший кандидат	7,9
Не підтримаю жодного з кандидатів (проголосую проти всіх)	8,0
Важко відповісти	11,5

А якби Святослав Вакарчук не балотувався на президентських виборах, за кого з кандидатів Ви проголосували б? Вкажіть один варіант відповіді!

	<i>Серед тих, хто «обов'язково буде голосувати» або «скоріше буде голосувати»</i>
Петро Порошенко	12,8
Юлія Тимошенко	12,8
Юрій Бойко	9,2
Анатолій Гриценко	6,8
Вадим Рабінович	6,7
Андрій Садовий	5,6
Олег Ляшко	4,7
Олег Тягнибок	2,8
Дмитро Ярош	2,1
Міхеїл Саакашвілі	2,1
Віталій Кличко	1,4
Арсеній Яценюк	1,2
Надія Савченко	1,0
Інший кандидат	9,9
Не підтримаю жодного з кандидатів (проголосую проти всіх)	9,2
Важко відповісти	11,7

Як Ви ставитесь до того, щоби Президент Порошенко переобирався на другий термін?

Однозначно позитивно	5,1
Скоріше позитивно	11,6
Скоріше негативно	24,5
Однозначно негативно	48,1
Мені байдуже	7,1
Важко відповісти	3,6

Як Ви ставитесь до можливості проведення Збройними силами України активних бойових дій (наступу) з метою повернення територій ОРДЛО під контроль України, навіть якщо це призведе до конфлікту з Росією?

Підтримую	24,5
Не підтримую	64,9
Важко відповісти	10,6

Стать респондента

Чоловіча	45,6
Жіноча	54,4

Вік респондента

18-29 років	21,5
30-39 років	18,3
40-49 років	16,4
50-59 років	17,8
60 років і старше	26,0

Ваша освіта?

Початкова освіта (менше 9 класів)	0,9
Базова (неповна) середня освіта (повних 9 класів)	4,3
Повна загальна середня або професійно-технічна освіта (11 класів тощо)	35,0
Базова вища освіта (випускник технікуму, коледжу)	25,6
Повна вища освіта (випускник університету, наявність диплома бакалавра, спеціаліста, магістра або наукового ступеня)	31,2
Навчаюся у вищому навчальному закладі (перша вища освіта)	2,3
Відмова відповідати	0,7

Яке в цілому матеріальне становище Вашої сім'ї?

Грошей не вистачає навіть на продукти харчування, іноді голодуємо	6,7
Грошей вистачає тільки на продукти харчування	30,6
Грошей вистачає на харчування і на придбання елементарних недорогих товарів	42,6
В цілому на життя вистачає, але придбання товарів тривалого користування, таких як меблі, холодильник, телевізор, уже викликає труднощі	16,4
Живемо забезпечено, але поки не можемо собі дозволити деякі великі покупки (купити квартиру, автомобіль тощо)	2,1
Живемо в повному достатку	0,5
Важко відповісти / відмова відповідати	1,1

Тип населеного пункту, в якому мешкає респондент

Обласний центр, Київ	29,7
Місто з населенням понад 100 тисяч жителів	9,3
Місто з населенням від 50 до 100 тисяч жителів	8,6
Місто з населенням від 20 до 50 тисяч жителів	8,4
Селище міського типу, місто з населенням менше 20 тисяч жителів	13,4
Село	30,6